

La premsa comarcal: 44.378 exemplars/dia

Josep Maria Huertas

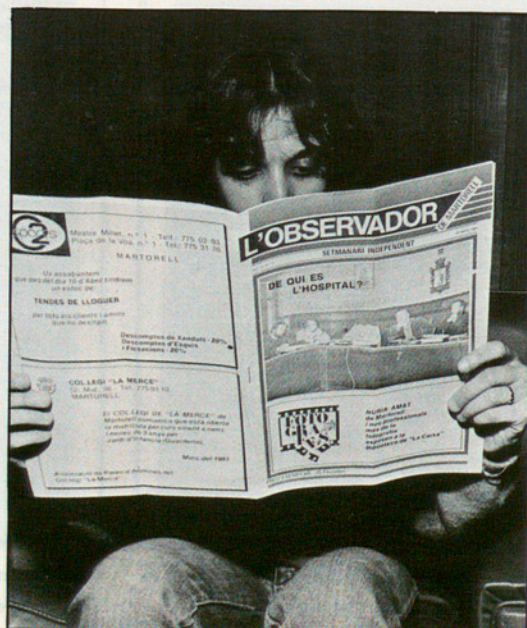
Apareixen a Catalunya no menys que 170 publicacions comarcals d'informació general, que corresponen a 33 comarques diferents i que comptabilitzen la sorprenent quantitat de 44.378 exemplars "diaris", la qual cosa converteix la premsa comarcal en la quarta força periodística "diària" del país.

Aconseguir aquestes dades no ha estat tasca senzilla i, abans d'entrar en qualsevol consideració del cens emprès pel Servei de Premsa de la Diputació de Barcelona, val la pena subratllar-ne el mètode i la recerca utilitzats.

Després de consultar diverses fonts, a les quals ara ens referirem, vam arribar a la conclusió que calia diferenciar, de cara al Congrés de la Premsa Comarcal de Catalunya, els tipus de publicacions a base de diverses dedicacions. Així, deixarem fora d'aquest primer cens, per un costat, la premsa diària; d'altre, les publicacions **culturals**, fora de que tinguessin una vessant informativa general, com al nostre criteri, succeïa amb "Cultura", de Valls, les específiques **d'associacions de veïns** quan no assolien el caire d'informació de tota la vila i no només d'un barri; i els **butlletins municipals**, que han augmentat considerablement des del 1979, després de les primeres eleccions democràtiques, quan eren només òrgans d'expressió de la vida interna dels ajuntaments.

D'aquesta manera, és clar que en alguns casos hem hagut de triar i dir: aquesta sí i aquesta no; però quan hem cregut que la publicació s'esqueia dins la categoria d'informació general, malgrat que fos editada per un ajuntament o una associació de veïns, ha estat inclosa en el cens de publicacions d'informació general que aquí s'analitza. Exemples ben concrets en són, quant a ajuntaments que editen publicacions que considerem d'informació general, els casos de Gelida ("Cantillepa") i Arbúcies ("Perxada"), per exemple; i de Sant Sadurní d'Anoia ("Esqueixos") i Castellbisbal ("Arada") quant a associacions de veïns, per esmentar només també un parell de casos-excepció.

Cent setanta publicacions d'informació general

La fragilitat de la premsa comarcal es tradueix en morts i naixements continus, la qual cosa dificulta la confecció d'un cens estable durant massa temps

ARXIUS I LLISTES

Per elaborar la primera llista de publicacions d'informació general de les comarques catalanes vam utilitzar com a material de treball les que es reben al Servei de Premsa de la Diputació de Barcelona. Hi afegirem aquelles que els membres del Comitè Organitzador del Congrés de la Premsa Comarcal de Catalunya coneixien, de les seves respectives comarques, i després vàrem consultar els arxius de diferents organismes que s'han interessat per la premsa comarcal, com són el GIEC (Grup Independent d'Estudis Comarcals), que va ser decisiu en una primera etapa per tal d'augmentar el nombre de les que ja coneixíem, i més tard els arxius de Xarxa Cultural, organitzadora d'exposicions de premsa comarcal, que disposa, a més, d'algunes col·leccions de revistes i butlletins comarcals; de la Direcció General de Mitjans de Comunicació de la Generalitat, de la Facultat de Ciències de la Informació de Bellaterra, i també de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis.

La consulta de tots aquests arxius i llistes va servir per a elaborar el cens definitiu, a base d'un full de preguntes molt rudimentari i que, ben segur, calia haver ampliat a d'altres temes, però que, un cop més, haurà de servir de primer esforç per a un cens molt més complet. En un país de primers esforços que esperen normalitzacions al llarg de dècades, no serà aquest encara el darrer intent de suplència.

Els resultats de la consulta, realitzada tres voltes per correu i completada per telèfon en uns casos i en altres amb la col·laboració del ja esmentat Comitè Organitzador del Congrés de la Premsa Comarcal, són, tanmateix prou valuosos per a justificar l'esforç, la suplència i les mancances d'aquesta iniciativa que es covava des de feia anys.

Un darrer punt que cal tenir present abans d'entrar en matèria —la matèria modesta que ha donat el cens— és la fragilitat de la

premsa comarcal, que es tradueix en morts i naixements continus, la qual cosa dificulta la confecció d'un cens estable durant gaire temps. Mentre confegíem aquest, que caldria datar el 15 d'abril de 1981 per disposar d'una referència vàlida, dues publicacions varen morir: "La Tralla" de Calella i "Magarola", d'Abrera. I d'altres varen néixer: "El dimoni" (Santa Eugènia de Ter), "El bagant" (Banyoles), "El mataroní" (Mataró), "Crònica" (Tarragona), "Resum de premsa" (Canet de Mar)... Res no fa suposar, per tant, que el cens inclogui, sense saber-ho, "cadàvers", que eren vius quan es feia el cens, o oblidi noms que han nascut fa poc o, també, que, malgrat les consultes a tots els arxius i fitxers que hem sabut que existien, no ens constaven.

Per aquesta raó us demanem de tot cor que mireu la llista annexa al final i que comuniquem al Servei de Premsa de la Diputació de Barcelona qualsevol

Metologia del cens

Enquesta per a les publicacions comarcals

El cens / Arrel

Cent setanta publicacions d'informació general. La premsa comarcal, la quarta força periodística del país

La gran majoria de publicacions s'arreglen dins la periodicitat mensual, bona prova de la modèstia de la premsa comarcal

Quatre de lleidatanes i una de les tarraçonines. No vol dir que no n'hi surti cap, de publicació, sinó que les que hi surten són específiques: culturals (com és el cas d'"Afrau", de Solsona), turístiques ("Terra Aranese", de Viella), folklòriques ("La barretina", de Lleida)...

Un altre tema que el cens no aclareix però que hom pot deduir i pensar-hi és per què unes ciutats tenen prou vitalitat per a produir dues o tres publicacions de caire general (Granollers amb "Plaça Gran", "Comarca al dia" i "Revista del Vallès"; Olot amb "La comarca d'Olot" i "L'olotí") i d'altres, tan importants com l'Hospitalet i Cornellà, han vist morir els pocs intents realitzats, com foren els casos respectius de "L'estaca" i "El corcó", per esmentar només els darrers esforços.

Les dades que donem a continuació són sobre 168 de les 170 publicacions, totes aquelles de les quals tenim la fitxa de dades.

La periodicitat de les publicacions no sempre està establerta, i, així, algunes respostes són de l'estil "tren d'Olot", que "surten quan vol i arriba quan pot".

Tanmateix, la gran majoria s'arreglen dins la periodicitat mensual, bona prova de la modèstia de la premsa comarcal:

Més d'un cop la setmana	8
Setmanal	32
Quinzenal	12
Mensual	77
Bimensual	20
Trimestral	13
Quan pot	6
Total	168

Les vuit que han saltat l'esglaó ben difícil de setmanal a "més d'un cop la setmana" són: "Diario de Sabadell" (cinc cops la setmana), "Diario de Terrassa" i "Gaceta de Manresa" (quatre), "Regió 7", de Manresa, i "Crònica de Mataró" (tres), "Revista de Badalona", "Igualada", i "El 9 Nou" de Vic (dos). De les publicacions esmentades, sis procedeixen de la vella Cadena del Movimiento i només dues són

experiències noves i reeixides fins al moment ("Regió 7" i "El 9 Nou").

Aquestes dues experiències són explicades a bastament en sengles articles realitzats expressament per a aquest primer número d'"Arrel" per les respectives redaccions. No cal dir que aquesta periodicitat poc corrent només és a l'abast de les grans poblacions, i que la periodicitat setmanal, en uns casos, i mensual en d'altres, és perfectament lògica donades les dimensions de cada localitat.

Hi ha periodicitats —ens consta— anyals, que en aquest cens hem deixat de banda per considerar que entren en el nivell quasi testimonial, com és el cas de "Portaveu", de Cubelles, al Garraf.

LA DEMOCRÀCIA VA FER FLORIR

Malgrat tenir ben present el caire fràgil de

L'Hospitalet i Cornellà no consoliden premsa pròpia

RECVELL
ANY XI - NÚMERO 1917 - BLANCS I D'ABRIL 1981 - 26 PÈGINES

LA NOSTRA PÀTRIA

«I vèiem més: vèiem que Catalunya tenia llengua, dret, art propis; que tenia un esperit nacional, un caràcter nacional, un pensament nacional: Catalunya era doncs, una nació, i el sentiment de pàtria, viu en tots els catalans, ens feia sentir que pàtria i nació eren una mateixa cosa, i que Catalunya era la nostra nació, igual que la nostra pàtria.»
ENRIC PRAT DE LA RIBA
(La nacionalitat catalana)

Setanta-set publicacions mensuals

Arrel / El cens

La vinguda de la democràcia ha afavorit el naixement de noves publicacions

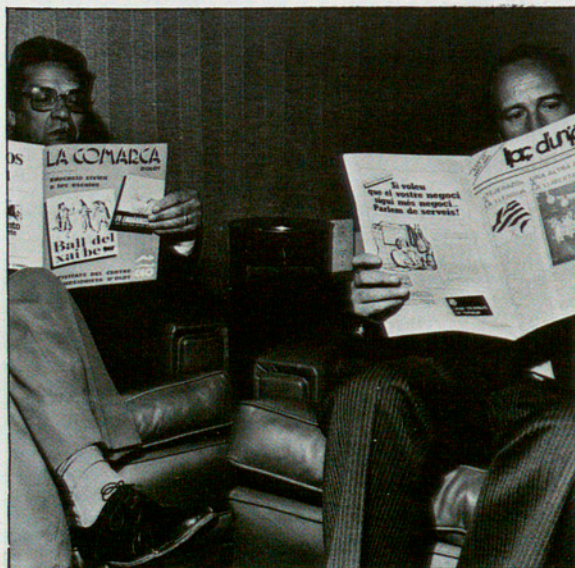
"El Eco de Sitges", gran veterana

la premsa comarcal, com ja ha quedat diverses vegades assenyalat, sobretot en aquelles publicacions que no són setmanals o "més d'un cop la setmana", el cens ha palesat el fet que la vinguda de la democràcia va afavorir el naixement de noves publicacions.

La llista d'antiguitats és ben clara a aquest respecte:

Data de naixement	Nombre de publicacions
Segle XIX	1
Abans de la guerra	3
Anys 40	21
Anys 50	4
Anys 60	11
1970	2
1971	0
1972	2
1973	2
1974	4
1975	3
1976	7
1977	24
1978	26
1979	25
1980	17
1981	11
No ho diuen	5
Total	168

Cent quinze revistes aparegudes des de 1975

La immensa majoria de les publicacions treuen més de 12 pàgines i menys de 48

Les més veteranes, gairebé sense interrupcions, són "El Eco de Sitges", apareguda el 1886; "Montbui", de Caldes de Montbui, setmanari aparegut ja abans de la guerra civil; "Recull" de Blanes (1920), i "Cultura", de Valls (1928).

Elements valuosos del passat de la premsa comarcal es troben també, a més de les investigacions de Jaume Guillemet i Josep M. Figueres, en estudis que, esporàdicament, surten en publicacions poc conegudes de les respectives poblacions, com han estat els casos recents de Tarragona i Sant Feliu de Guíxols, en "Annalis Tarraconensis" i "Estudis sobre temes guixolencs" respectivament. Tanmateix, l'escassa divulgació d'algunes d'aquestes publicacions i la manca d'un centre col·lectiu de documentació o similar fan que no tothom s'assabenti de l'existència d'aquestes publicacions. Dins la mateixa premsa comarcal també apareixen treballs valuosos d'abast local, i en alguns casos — penso en la sèrie de "Punt Diari" de fa uns mesos — intenten oferir una panoràmica general.

LA QUARTA PART, DE PROPIETAT PRIVADA

La quarta part de les publicacions del cens són de propietat privada en forma de societat anònima o limitada. En realitat, són més les publicacions de propietat privada, si hom considera la llista que relacionem:

Societat anònima o limitada	47
Parròquia	20
Associació cultural	20
Ajuntament	17
Cooperativa de redactors	15
Grups de joves	12
Col·lectius	8
Associacions de veïns	9
Associacions de pares	3
Escoles o Antics Alumnes	3
Cambra Agrària	2
Associacions cíviques	2
Diversos	10
Total	168

La irregularitat legal d'algunes publicacions influeix en la vaguetat de la resposta a la pregunta sobre el tipus de propietat

De la feblesa que encara té molta premsa comarcal en dona idea el fet que existeixen 24 publicacions amb menys de 12 pàgines

La irregularitat legal d'algunes publicacions influeix en la vaguetat de la resposta a la pregunta sobre el tipus de propietat, com és el cas de la resposta "col·lectiu", que igual hom podria arrencar dins "cooperativa de redactors" que en "grup de joves".

Cal remarcar el descens de la propietat parroquial, fa uns anys —no massa, per cert— la més important de totes en ser el recurs que permetia editar-hi, davant el munt de dificultats que la censura i les lleis franquistes interposaven a l'aparició de qualsevol paper imprès. Publicacions de la importància de "Tothom" (Vilafranca del Penedès) i "Gramma" (Santa Coloma de Gramenet) s'aixoplugaren així sota el mantell eclesial per a la seva indubtable tasca cívica, per no esmentar més que un parell de casos.

La presència de propietat municipal o la d'associacions de veïns, que correspondrien en molts altres casos a publicacions que no hem considerat d'interès general en matèria d'informació, està justificada, a criteri dels qui hem treballat en aquest cens, perquè les publicacions corresponents assoleixen conscientment la categoria d'òrgans informatius de la població, més enllà de la seva funció específica. Tanmateix, això no vol dir que no ens hàgim pogut equivocar i incloure-hi publicacions que no tocaven, i viceversa, deixar-ne fora d'altres que caldria que hi fossin.

EL NOMBRE DE PÀGINES

Una altra dada difícil de fixar era el nombre de pàgines, que algunes publicacions varien sovint, en funció, generalment, de la publicitat que aconsegueixen, sobretot en la Festa Major. Així i tot, aquesta és la llista que dona el cens:

Menys de 12 pàgines	25
Entre 12 i 24 pàgines	71
Més de 24 pàgines	64
Més de 48 pàgines	3
Difícil d'establir	5
Total	168

De la feblesa que encara té molta premsa comarcal en dona idea el fet que existeixen 24 publicacions amb menys de dotze pàgines cada cop que surten. Són, en general, publicacions petites, de poblacions també petites. En no haver fixat el format de les publicacions, tanmateix, es corre el risc de dir que "El dimoni" (Santa Eugènia de Ter) fa només quatre planes, quan aquestes són de grans dimensions i, per tant, contenen més informació que no pas les vuit de format en octau de "La popa" (Borredà).

Queda clar que la immensa majoria —135 sobre 168— treuen més de 12 pàgines i menys de 48. El que fora més difícil d'establir és la quantitat d'informació, puix que caldria tenir present la periodicitat i les mides de cada publicació.

Això quedarà per a un segon esforç que ja sigui menys de suplència que l'actual...

Vint parròquies propietàries de revistes comarcals

Tendència a la propietat municipal

Arrel / El cens

Un total de 44.377,88 exemplars diaris
entre les publicacions de 33 comarques

Un milió
d'exemplars
al mes

LA DADA DEL TIRATGE

Algunes publicacions han indicat ben clarament que no volien que es fes pública la dada del tiratge. Cal suposar que, bé raons de rivalitat quan a la població hi ha una altra publicació, bé raons publicitàries — tot sovint s'augmenten un xic les xifres de tiratge quan hom cerca anuncis —, poden haver induït a aquesta postura.

La llista de tiratges és prou eloqüent:

Nombre d'exemplars	Publicacions
Menys de 200	13
Entre 200 i 500	45
Entre 500 i 1.000	50
Entre 1.000 i 2.000	27
Entre 2.000 i 3.000	12
Entre 3.000 i 4.000	4
Entre 4.000 i 5.000	6
Més de 5.000	5
Sense determinar	6
Total	168

Superar el
voluntarisme

També aquí hi ha barrejats setmanaris i mensuals, quinzenals i publicacions que surten més d'un cop la setmana. Per aquesta raó i per la reserva demandada per algunes publicacions, el que sí que té una gran importància és la suma global dels exemplars que aquestes 168 publicacions treuen al mes.

Com es desprèn del quadre anterior, hem treballat amb 162 publicacions, perquè n'ignoràvem les dades de 6. Sumen la quantitat de 1.153.825 exemplars mensuals, entre les molt modestes i les que són empreses reals amb tots els ets i uts. Aquest milió cent mil llarg d'exemplars l'hem dividit entre 26 dies hàbils — hem descomptat, com a tota la premsa diària, els quatre dilluns — i dóna la xifra important de 44.377'88 exemplars diaris entre totes les publicacions de les 33 comarques que en treuen.

Cal repetir que és la quarta força "diària" en paper imprès, si l'Associació de la Premsa Comarcal de Catalunya neix, que hi ha a Catalunya. És una dada que caldrà tenir ben present quan hom parli d'aquesta premsa, que reclama un lloc en el món del paper imprès periòdic sense triomfalismes, però amb el més just dels realismes.

Ha arribat l'hora que la premsa comarcal no es mantingui només en el marc del voluntarisme i pugui fruit dels ajuts que en justícia li corresponen com a eina cultural, majoritàriament en llengua catalana — una dada que encara no podem oferir perquè no figura al cens, però que és valuosa per al redreçament d'aquest país nostre — i que ningú no té dret a regatejar-li. ●

Cens de la premsa comarcal

Comarca: Alt Penedès

Població

Vilafranca
id.
Sant Sadurní d'Anoia
id.
Llorenç del Penedès
Gelida
Olèrdola
Pla de Santa Maria
Sant Martí Sarroca
Avinyonet

Nom

Tothom
La voz del Penedès
El cep
Esqueixos
Portal Nou
Cantillepa
Font-tallada
Flama
El Martinet
Arrels

S. Feliu de Llobregat
id.

El Papiol
S. Boi de Llobregat
Martorell
Pallejà

Va i vé
La vinya del
puntaire
Les escletxes
Cap de la vila
L'observador
Anella

Comarca: Barcelonès

Santa Coloma
Gramenet
Badalona

Gramma
Revista de Badalona

Comarca: Anoia

El Bruc
Igualada
id.
Masquefa

Lligam
Igualada
Vida
Nosaltres

Comarca: Berguedà

Berga
Puig-reig
Gironella
Borredà
La Pobla de Lillet

La Veritat
Albada
El vilatà
La popa
Cul de Sac

Comarca: Bages

Manresa
id.
Balsareny
S. Vicenç de Castellet
Súria
Santpedor
Sallent
Cabrianes
Navars
Moià
Callús

Regió 7
Gasetta de Manresa
Sarment
El Breny
Crònica de Súria
Santpedor
L'Esparver
Som-hi!
L'Alzineta
La Tosca
El Poble

Comarca: Garraf

Vilanova i la Geltrú
Sitges

Diario de Vilanova
El eco de Sitges

Comarca: Maresme

Mataró
id.
id.
Malgrat
Calella
Sant Pol
Premià de Mar
Teià
Arenys de Mar
Arenys de Munt
Canet de Mar
id.
Argentona
Alella

El Maresme
El Mataroní
Crònica de Mataró
Som-hi!
Estela
El rellotge
Premià informa
Quelcom
Vida parroquial
L'ou com balla
Plaça de la Llenya
Resum de Premsa
Llaç
Alella

Comarca: Baix Llobregat

El Prat
Esplugues
Sant Joan Despí
Sant Just Desvern
Cervelló
Molins de Rei

Delta
Vida d'Esplugues
La font del bé
La vall de verç
El nus
Llaç d'unió

Un total de 44.377 88 exemplars diaris
entre les publicacions de 33 comarques

Comarca: Osona

Vic	El 9 Nou
id.	Ausona
Manlleu	Manlleu publicació
Taradell	Taradell
Torelló	Torelló
S. Julià de Vilatorrada	Relleu
Tona	La Veu de Tona
Roda de Ter	Roda de Ter
Tavertet	Els Cingles
S. Pere de Torelló	El mot
Calldetenes	L'espiga
S. Miquel de Balenyà	El gallaret
Hostalets	Tots per tots
*Vinyoles	Vinyoles
*Masies de Roda	Butlletí

Comarca: Vallès Occidental

Sabadell	Diario de Sabadell
Terrassa	Diario de Terrassa
id.	Al vent
Vacarisses	Vacarisses
S. Llorenç Savall	El Ripoll
Castellbisbal	Arada
Caldes de Montbui	Setmanari Montbui
Barberà del Vallès	Nueva Ciudad Badia
Rubí	Endavant
Castellar del Vallès	Forja
Castellar del Vallès	Quatre fulls

Comarca: Vallès Oriental

Granollers	Comarca al dia
id.	Plaça Gran
id.	Revista del Vallès
Santa Eulàlia de	
Ronsana	Ronsana
Cardedeu	Missatge
La Garriga	El pou... calent
id.	La veu de la Garriga
Sant Celoni	Esclat
Castellterçol	Truc
Aiguafreda	Congost

Comarca: Alt Empordà

Figueres	Hora Nova
id.	L'Empordà
Camallera	Paraules al vent
S. Pere Pescador	Plaça Major
L'Escala	L'Escalenc

Comarca: Baix Empordà

Palamós	Proa
S. Feliu de Guíxols	Ancorda
id.	Es Corcó
Palafrugell	Fruita del temps
Platja d'Aro	La veu de la
	Costa Brava
Torroella de Montgrí	Casal del Montgrí

Comarca: Cerdanya

Puigcerdà	Rufaca
-----------	--------

Comarca: La Garrotxa

Olot	L'olotí
id.	La comarca d'Olot
Vall d'en Bas	Verntallat

Comarca: El Gironès

Girona	Presència
id.	Nord
Banyoles	Revista de
	Banyoles
id.	El Bagant
Salt	La Farga
S. Eugènia de Salt	El Dimoni
Sarrià de Ter	El poble

Comarca: El Ripollès

Ripoll	El Ripollès
--------	-------------

Comarca: La Selva

Cassà de la Selva	Luz y guía
Blanes	Recull
Santa Coloma de	
Farners	Ressò
Vidreres	La taula del recó
Lloret de Mar	Gaceta de Lloret
S. Hilari Sacalm	Terra
Arbúcies	Perxada
Caldes de Malavella	El brollador

De tres mil a tretze mil exemplars
de tirada només en tres anys

El cens és un treball de gran tirada
que s'ha realitzat en tres anys

Comarca: Les Garrigues

Juneda Fonoll

Comarca: Urgell

Tàrrega Nova Tàrrega
Belianes Eixir
Bellcaire d'Urgell Enllaç
Bellpuig El pregoner d'Urgell
Agramunt Sió

Comarca: La Noguera

Ponts Portaveu de la
Comarca Mig Segre
Bellvis Carrilet
Albesa Portal
Térmens Arrel

Comarca: La Segarra

Guissona Issauna
Cervera Segarra
id. Carreró de les
Bruixes
Sant Guim Casa Nostra

Comarca: Pallars Jussà

La Pobla de Segur Escudella 2

Comarca: Alt Urgell

Organyà Ganxo

Comarca: Alt Camp

Valls Joventut de
l'Alt Camp
id. Cultura
Vilabella Joc vell i voltes

Comarca: Baix Camp

Reus Reus
id. La voz de la costa
dorada
Cambrils Revista de Cambrils
Riudoms L'om
Selva del Camp Tots plegats

Comarca: Baix Ebre

L'Aldea L'Aldea
L'Ametlla de Mar Des dels Quatre
Cantons
Deltebre Desaignüe
Tortosa Informes Ebre
id. La voz del
Bajo Ebro

Comarca: Baix Penedès

L'Arboç El Quart
Calafell Retruc
El Vendrell Baix Penedès
Informes

Comarca: Conca de Barberà

Santa Coloma de
Queralt La Segarra
Barberà de la Conca Llum

Comarca: Montsià

Alcanar Alcanar
Amposta Amposta
Sant Carles de la
Ràpita Ràpita
Ulldecona Ulldecona
La Sénia Lo Senienc

Comarca: El Priorat

Falset Llicorell

Comarca: Ribera d'Ebre

Flix La Veu de Flix

Comarca: El Tarragonès

Tarragona Crònica
Vilaseca-Salou Vilaseca-Salou

Nota: Les publicacions marcades amb
* són les que no hem pogut censar amb
totes les dades.